

Bakar, zlato i bajkovita priroda. Reke i lep planinski krajolik sa bogatom florom. Tu je Borsko jezero, Brestovačka banja, Zlotske pećine, ali tu je i rudnik. Na mapi Srbije i Evrope crna ekološka tačka u zelenom prstenu. To je Bor danas posle stogodišnjeg rudarenja. Reka je mnogo, ali su najzagađenije u Evropi.

Drugo ime za Borsku reku je „mrtva reka“.

Zagađeni su izvori, zemljište, a čist vazduh zamenjen česticama sumpordioksida.

Koliko je ugrožena priroda, toliko je narušeno i zdravlje ljudi.

U selu Krivelj, nadomak Bora, nalazi se rudnik Cerovo sa dva otvorena recipijenta, koji već više od dve i po decenije truju reku Cerovo, koja se potom uliva u Kriveljsku reku.

„Ranije, pre dolaska rudnika Cerovo, u ovom reonu je bilo milina živeti. Svi su imali svoje izvore, svoje vodovode, imali smo čistu vodu za zalivanje i mi deca smo se tamo prskali i lovili ribu. Međutim, dolaskom rudnika Cerovo sve je to otišlo“, kaže Pavle Kurić iz Krivelja. On gaji malinu već dvadesetak godina. Poslednje dve godine ju je zalivao tom zagađenom vodom, jer nije imao izbora. Više od 50 odsto se osušilo.

S druge strane Bora, prema Zajčaru, nalazi se selo Slatina kroz koje protiče beživotna Borska reka.

Nažalost, jedinstvena je po tome što u njoj nema ni jednog jedinog živog organizma, ni bilnog ni životinjskog sveta. Razlozi su dobro poznati.

Sa jedne strane reku truje gradska borska fekalna kanalizacija, a sa druge strane otpadne vode iz rudnika i najotrovniji industrijski mulj.

Da stvar bude gora, osim već postojećeg rudnika, ovo selo dobiće još jedan rudnik - Čukaru Peki.

Ekološki problemi

Boban Milojković, predsednik Saveta MZ Slatina, kaže da nije lako živeti sa svim tim ekološkim problemima.

„Naravno da to šteti našem zdravlju. Ne smemo dozvoliti više nikakva zagađenja, ne sme biti dima u Boru. Ne želimo više da se naša deca truju, jer ona imaju pravo na zdrav život, kao isva druga deca u Srbiji i u svetu“, kaže.

Vojkan Pavlović iz Slatine kaže da su naslage otrovnog mulja, jalovine i pirita na obalama reka velike i pune teških metala, sumpora, arsena i kojekakvih štetnih materija:

„Tom vodom ne možemo da zalivamo bašte. Koristimo vodu iz gradskog vodovoda jer to nam je najsigurnije, ali i dalje nismo sigurni u kakvom su nam stanju plodovi“.

Poljoprivredna proizvodnja u ovim krajevima gotovo je uništena. Takozvne rudničke plave vode obojile su obližnje vodotokove, a gradska kanalizacija drugi je ubojiti zagađivač Borske reke.

Da li će novi projekat za izgradnju Fabrike za preradu otpadnih voda bar iole vratiti ovu reku u život?

„Ono što treba reći jeste da je izrađeno 70 odsto projekta, da je pokrenuta inicijativa za izmenu plana generalne regulacije grada Bora. Na taj način će se rešiti taj istorijski, odnosno višedecenijski problem prerade fekalnih otpadnih voda. Mi ćemo kao grad insistirati i tražiti od novog strateškog partnera Zidina da reši problem industrijskih otpadnih voda i realno je da se u narednih tri do pet godina taj problem od strane grada potpuno reši“, ističe Aleksandar Milikić, gradonačelnik Bora.

Pred nekadašnjim RTB-om, a današnjim Zidinom je mnogo ekoloških i ekonomskih izazova. Jedan od najvećih je aerozagađenje.

I ako je Bor pre četiri godine dobio savremenu topionicu sa Fabrikom sumporne kiseline, prekomerno zagađenje vazduha ponovo ostavlja posledice.

Čisto nebo iznad Bora, verovatno je najčešće izgovorena rečenica poslednjih nekoliko decenija, ali i najveća želja ljudi koji žive u tom gradu i okolini.

Prekomerno zagađenje vazduha

Najveća muka meštana sela Oštrej, pored topioničkih dimnjaka, je obližnje flotacijsko jalovište.

„Količina jalovine je sada toliko velika, da je kanal sada ispod nivoa ovog iznuđenog nasipa, koji mi stručno zovemo zečji nasip. On je potpuno neobezbeđen. To nas toliko sada ugrožava, jer će ova prašina da nas zasipava narednih 20 godina“, kaže Zoran Stojanović iz Oštrejja.

I meštanka Vesna Perić Petrović je ogorčena: „Prašina nas ugrožava toliko da sada više ni veš ne može da se suši. Možete da zamislite da vočku iz našeg dvorišta ne smemo detetu da damo da pojede.“

Vekovno rudarenje na ovim prostorima ostavilo je velike posledice i na životnu okolinu, ali i na zdravlje ljudi.

Ovde se postavlja ključno pitanje – šta je zapravo ekološka istina u Boru i da li je važnija

ekonomija ili ekologija?

Izvesno je samo jedno - još će mnogo teških metala, otrova, otpadnih voda proteći Borskom rekom dok se ovaj grad i okolina ne popnu na grane zelene ekonomije.

Izvor: rts.rs